

З урахуванням викладеного необхідно на законодавчому рівні врегулювати цю суперечність. На мою думку є два варіанти вирішення:

1) скасувати рішення Конституційного Суду України, і як наслідок вносити протести на всі незаконні акти місцевого самоврядування до відповідних рад, та тільки після їх відхилення або ухилення від їх розгляду звертатись до суду до суду. Як свідчать матеріали прокурорських перевірок, цей варіант є дуже тривалим і в деяких випадках на момент задоволення судом вимог прокурора питання протесту втрачає актуальність;

2) внести відповідні зміни до Закону України «Про прокуратуру», що у разі виявлення незаконних рішень органів місцевого самоврядування безпосередньо звертатись до суду для визнання їх незаконними.

Зазначений варіант по-перше скорочує час розгляду протесту у разі його відхилення або ухилення від його розгляду, по-друге такий підхід відповідає європейській практиці і принципам демократичного суспільства.

Використана література:

1. Про організацію правозахисної діяльності органів прокуратури України: наказ Генерального прокурора України № Згн, від 12 квітня 2011 р.

2. Про прокуратуру: закон України від 5 листопада 1991 №1789-ХП // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - №53. - С. 793.

3. Рішення Конституційного Суду України від 16.04.09 р., м. Київ. Справа № 7-пр/2009.

С.В. Гладій

здобувач кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ПРАВОВА ПРИРОДА ЛЕГІТИМНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

В умовах здійснюваної в Україні судової реформи, гостро постає серед її основних проблем і суперечностей питання легітимності національного правосуддя, які були і залишаються у центрі уваги спеціалістів в галузі юридичного, політичного і соціально-філософського пізнання.

Легітимність правосуддя є обов'язковою умовою його ефективності і пов'язана з місцем інститутів судової влади в національному політико-правовому вимірі, а також відповідністю їх діяльності уявленням більшості про правовий порядок та справедливість, існуючим ідеалам духовної, економічної та політичної свободи і суспільства.

Інститути судової влади є гарантією правової держави, одними з основних засад її формування. Саме правосуддя являє собою інституціональний простір, на якому різними суб'єктами права (особистістю, корпораціями, державою тощо) можуть бути пред'явлені обґрунтовані й законні вимоги.

У цьому аспекті рівень легітимності судової влади визначений:

- по-перше, її ефективністю по протидії зловживанням у сфері виконавчої влади, місцевого самоврядування;

- по-друге, здатністю виступати як безсторонній захисник прав самоврядування вщ сваволі правоохоронних органів;

- по-третє, відповідністю організацій й структури судової влади, специфіки її функціонування уявленням більшості населення про основне призначення цього інституту.

Становлення й функціонування інститутів правосуддя проходить у рамках взаємодії двох рівнів політико-правової й соціокультурної легітимності: статичного й динамічного.

Статичний рівень включає такі відносно стійкі елементи, як інституціональні суб'єкти правосуддя; інституціонально-правове (законодавче) і інституціонально-організаційне його оформлення.

Динамічний рівень - виникають і змінюються соціокультурні, аксіологічні елементи, що встановлюють значимість цього інституту для сталого розвитку держави й громадянського суспільства, механізм і форми легітимності судових структур, система засобів, методів здійснення правосуддя, а також інтелектуально-ресурсне забезпечення цієї форми державної влади.

Політико-правова і соціокультурна легітимність правосуддя, його авторитет, місце в системі інститутів публічної влади визначаються щонайменше двома критеріями:

а) відтворенням і стійкістю цієї інституціонально-правової форми на більш-менш тривалому проміжку часу існування національного державно-правового простору, наявністю певної наступності (структурно-організаційної, юридичної, ресурсної й ін.);

б) пов'язаним зі станом правопорядку й змістом правосвідомості населення, визнанням ефективності правосуддя, позитивною оцін-

кою інституціональної конфігурації судової влади, рівнем її наближеності до інтересів суспільства, доступності й соціально-правової результативності.

Легітимність буде мати незавершений характер, тому що проходить в умовах стратифікованого соціуму, у якому не може бути абсолютного збігу інтересів індивідів і їхніх груп, їхніх оцінок правового й політичного життя. Окрім цього, процес легітимації поєднаний з особливостями включеної в конкретний соціальний простір правової реальності, властивої специфікою юридичної шгатуїціоналізації дій, відносин, змісту.

Наприклад, у країнах західної політико-правової традиції інститут судової влади в ході свого становлення поступово здобув універсальне значення: саме специфіка здійснення правосуддя, оцінка ефективності цього процесу більшістю населення, його стиль стають свого роду індикатором якості здійснення публічної влади, є найважливішим показником рівня розвитку механізму захисту прав і свобод людини й суспільства, визначають можливості й правові способи впливу останніх на структури виконавчої й законодавчої влади.

Щодо ознак національної системи судової влади, то остання виступає складним багаторівневим політико-правовим феноменом, що характеризується співвідношенням політико-правових традицій і інновацій, реформаторсько-контрреформаторськими процесами, покликаними в рамках визначеної законом компетенції здійснювати розв'язання юридичних конфліктів.

В Україні можна виокремити боротьбу двох основних тенденцій реформування судової системи: копіювання, тобто запозичення готових закордонних моделей, і збереження й послідовну модернізацію національних традиційних структур.

Отже, саме недооцінка проблеми оптимального співвідношення традиційних і інноваційних елементів у судовій системі, відсутність необхідної концептуальної основи модернізації її структур створюють основу для різного роду де легітимаційних процесів, призводять до відчуження населення від національної судової системи, нерозумінню її значимості й розчаруванню в отриманих результатах.

Легітимація інститутів судової влади зумовлена специфікою й рівнем розвитку правової культури суспільства й особистості. Правова культура є наскрізним елементом, що пронизує законність, правопорядок, правові відносини, що мають місце в конкретному соціумі.

Тому до факторів, що впливають на результати процесів легітимації судової влади у конкретному соціумі, слід віднести:

- 1) місце й роль судів у системі публічної влади (історично традиційний зріз;
- 2) рівень правової культури самих суддів, що проявляється у ціннісних орієнтаціях, адекватному розумінні судьями своїх функцій, у суворому дотриманні верховенства права, навіть якщо це суперечить виниклій в той або інший момент політичній доцільності;
- 3) наявність й ефективне функціонування медіаційної практики, вшновлювального правосуддя, альтернативних способів розв'язання юридичних спорів.

П.М. Гультай
здобувач кафедри організації судових
та правоохоронних органів Національного університету
"Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою як найбільш суворий серед запобіжних заходів постійно привертає увагу дослідників. В умовах прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України актуальність розгляду цих питань підвищується, що і зумовило вибір даної теми наукового повідомлення.

У Пояснювальній записці до проекту Кримінального процесуального кодексу України № 9700 від 13.01.2012 зверталася увага на надмірне та невиправдане застосування на практиці запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, що обумовлюється відсутністю положень, які б зобов'язували обирати альтернативні ув'язненню запобіжні заходи або ж передбачали необхідність переглядати запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на користь альтернативного після спливу певного проміжку часу чи зміни обставин, з якими пов'язувалося його обрання. Такий стан багато в чому обумовлюється також відсутністю ефективних запобіжних заходів, які б могли стати дієвою альтернативою триманню під вартою, оскільки давали б мож-